

Súd: Okresný súd Čadca
Spisová značka: 8P/17/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5320201717
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Lýdia Stehurová
ECLI: ECLI:SK:OSCA:2020:5320201717.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Č a d c a sudkyňou Mgr. Lýdiou Stehurovou vo veci starostlivosti o maloleté deti A. I., R.. X.X.XXXX, O. I., R.. XX.X.XXXX O. K. I., R.. XX.X.XXXX, T.Č.. P. N. A. O. W. X., X. XXX, XXX XX X., X.: XX XXX XXX, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, deti rodičov: matky U. I., R.. XX.X.XXXX, XXX XX N. XXX, T.Č.. N. Q. I., H. XX, XXX XX I. a otca O. I.J., R.. XX.X.XXXX, XXX XX N. XXX, na návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Matičné námestie 1617, 022 01 Čadca, za účasti Okresnej prokuratúry Čadca, v konaní o nariadenie ústavnej starostlivosti takto

rozhodol:

I. Nad maloletými deťmi A. I., R.. X.X.XXXX, O. I., R.. XX.X.XXXX O. K. I., R.. XX.X.XXXX n a r i a d ť u j e ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v zariadení P. N. W. O. A. X., X. XXX, XXX XX X., X.: XX XXX XXX.

II. Matka maloletých detí U. I., R.. XX.X.XXXX j e p o v i n n á prispievať na výživu každého maloletého dieťaťa sumou zodpovedajúcou 30 % zo sumy životného minima na jedno nezaopatrené, neploleté dieťa podľa osobitného zákona, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, na účet zariadenia P. N. A. O. W. X., X. XXX, XXX XX X., X.: XX XXX XXX, počnúc dňom 3.6.2020.

III. Nedoplatok na výživnom za obdobie od 3.6.2020 do 30.9.2020 spolu vo výške 433,68 €, ktorý j e matka p o v i n n á zaplatiť na účet P. N. A. O. W. X., X. XXX, XXX XX X., X.: XX XXX XXX, súd matke p o v o ľ u j e uhradiť v pravidelných mesačných splátkach po 15,- €, splatných spolu s bežným výživným, vždy do 15. dňa v mesiaci, počnúc právoplatnosťou rozsudku, až do úplného zaplataenia, pod stratou výhody splátok pri nezaplatení čo i len jednej z nich.

IV. Otec maloletých detí O. I., R.. XX.X.XXXX j e p o v i n n ý prispievať na výživu maloletej A., R.. X.X.XXXX sumou 100,- €, na výživu maloletého O., R.. XX.X.XXXX sumou 80,- € mesačne a na výživu maloletého K., R.. XX.X.XXXX sumou 80,- € mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, na účet zariadenia P. N. A. O. W. X., X. XXX, XXX XX X., X.: XX XXX XXX, počnúc dňom 3.6.2020.

V. Nedoplatok na výživnom za obdobie od 3.6.2020 do 30.9.2020 spolu vo výške 1.282,67 €, ktorý j e otec p o v i n n ý zaplatiť na účet P. N. A. O. W. X., X. XXX, XXX XX X., X.: XX XXX XXX, súd otcovi p o v o ľ u j e uhradiť v pravidelných mesačných splátkach po 100,- €, splatných spolu s bežným výživným, vždy do 15. dňa v mesiaci, počnúc právoplatnosťou rozsudku, až do úplného zaplataenia, pod stratou výhody splátok pri nezaplatení čo i len jednej z nich.

VI. U r č u j e rodičom maloletých detí lehotu 12 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia na úpravu rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté deti.

VII. Žiadny z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Uznesením Okresného súdu Čadca č. konania 4PPOm/1/2020-24 zo dňa 18.5.2020 súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne zveril maloleté deti A., O. O. K. I. do starostlivosti zariadenia, najskôr do P. N. A. O. W. D., do povinnej karantény a následne do P. N. A. O. W. X.. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca predovšetkým z dôvodu, že matka nezabezpečovala riadnu starostlivosť o maloleté deti, deti nemali navarené jedlo, zásoby potravín, hygiena a čistota v domácnosti boli na veľmi slabej úrovni, keď v domácnosti bola špina, neporiadok, zápach, myši v kuchyni atď. Maloleté deti O.R. O. K. sa túlili celé dni po dedine a maloletá A. sa zdržiavala u priateľa a domov chodila zriedkavo. Vzťahy medzi rodičmi a deťmi boli vážne narušené, v rodine bola problémová až konfliktná situácia. Rodičia v nadmiere požívali alkoholické nápoje, matka sa pod vplyvom alkoholu správala agresívne, útočne voči manželovi aj vo vzťahu k deťom. Otec nemal stále zamestnanie, pracoval iba občas, na dohodu o vykonaní práce. Rodina bola 4 mesiace bez príjmu. Matka poberala iba prídavky na deti. Úrad ustanovil osobitného príjemcu, obec, nakoľko matka tieto finančné prostriedky využívala na kúpu alkoholu a cigariet. Pri opakovaných návštevách v domácnosti sa matka javila, že má vážne psychické problémy. Nevládala základnú starostlivosť o maloleté deti a bežný režim dňa, ako je príprava jedla, nákup základných potravín, hygiena a starostlivosť o domácnosť, príprava detí do školy. Obec evidovala opakované sťažnosti a podnety zo strany susedov, že matka sa riadne o svoje deti nestará, chodí po dedine pýtať peniaze na alkohol a cigarety, agresívne sa správa, na deti kričí, je vulgárna. Otec dlhodobo nepriaznivú situáciu neriešil, zľahčoval, nejavil záujem o spoluprácu s úradmi a v nadmiere požíval alkoholické nápoje (zarobené peniaze míňal na alkohol a deťom nezabezpečoval základné potreby). Deti mali základné životné potreby (jedlo, ošatenie...) zabezpečené iba za pomoci širšej rodiny. Od 10.4.2020 boli deti bez dozoru dospelé osoby a bez prostriedkov, keďže matka bola hospitalizovaná na psychiatrii a otec sa každý deň od pondelka do piatku zdržiaval mimo bydliska (odchádzal za prácou). Dočasne zabezpečovala starostlivosť o deti ich stará matka, ktorá sa vyjadrila, že už nevláda, lebo deti sú nezvládnuteľné, vôbec ju nerešpektujú, nerobia si úlohy do školy, potulujú sa po dedine. Stará matka sa bála o maloletú A., ktorá sa dva mesiace zdržiavala mimo domu, túlala sa. Úradu bolo známe, že maloletá A. prespáva na neznámych miestach, stretáva sa s ľuďmi s problémovým správaním a začala experimentovať s drogami. Stará matka tiež uviedla, že ide deti občas pozrieť, navarí im, donesie nejaké jedlo, lebo otec im nenechá ani peniaze na stravu, keď príde domov na víkend, skoro vždy je opitý, starostlivosť o deti nevláda. Rodičia vážne ohrozovali zdravý psychický a sociálny vývin detí. Situácia v rodine bola pre maloleté deti dlhodobo nepriaznivá. Vzhľadom k uvedenému súd svoje rozhodnutie založil na osvedčení ohrozenia života, zdravia a celkového vývoja maloletých detí, keď v zmysle návrhu neodkladné opatrenie nariadil. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 18.5.2020 o 13.40 hod.

2. Návrhom doručeným Okresnému súdu v Čadci dňa 20.5.2020, ktorý bol zapísaný pod sp. zn. 8P/17/2020, sa Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca domáhal vydania rozhodnutia vo veci samej, ktorou učinil nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi I. a určenie výživného. Svoj návrh založil na rovnakých rozhodujúcich skutkových tvrdeniach ako návrh vo veci nariadenia neodkladného opatrenia (viď. odsek 1 odôvodnenia). Nakoľko podľa jeho názoru nie je maloletým deťom možné zo strany rodičov ani blízkej rodiny zabezpečiť priaznivý psychický, fyzický a sociálny vývin, je potrebné umiestniť ich v zariadení, nakoľko perspektívu úpravy rodinných pomerov navrhovateľ aktuálne nevidí. Z dôvodu disfunkcie rodiny, kde dlhodobo nedochádza k naplňovaniu potrieb detí a dôsledkom čoho je vážne ohrozený ich priaznivý vývoj, požiadal v záujme maloletých detí a ich ďalšieho zdravého vývinu nariadenie ústavnej starostlivosti nad ich výchovou spolu s určením výživného rodičom, keď matku navrhol zaviazat' k povinnosti prispievať na výživu každého maloletého dieťaťa sumou zodpovedajúcou 30 % zo sumy životného minima pre jedno nezaopatrené nepľnoleté dieťa a otca k povinnosti prispievať na výživu maloletej A. sumou 100,- €, na výživu maloletého O. sumou 80,- € a na výživu maloletého K. sumou 60,- €, v oboch prípadoch na účet zariadenia, v ktorom sa deti nachádzajú. Návrh upravil na pojednávaní konanom dňa 30.9.2020, keď výšku výživného na maloletého K., ktoré by mal plniť jeho otec, upravil na 80,- € mesačne z dôvodu, že v čase spisovania návrhu bol maloletý K. žiakom 1. stupňa základnej školy, zatiaľ čo ku dňu pojednávania je žiakom 2. stupňa základnej školy. Preto by otec mal plniť naňho výživné v rovnakej výške ako u jeho brata O.. Navrhovateľ zároveň navrhol, aby boli obaja rodičia zaviazaní k výživnému už počnúc dňom umiestnenia maloletých detí v zariadení, v danom prípade v P. N. A. O. W. X..

3. Biologický otec maloletých detí, ktorému bol návrh spolu s konkrétnou podrobnou výzvou súdu doručený dňa 13.7.2020, sa k návrhu písomne nevyjadril, dostavil sa však na pojednávanie, na ktorom vyjadril strohý súhlas s návrhom. Uviedol, že už nepije tak, ako pil predtým. Zdravotný stav má dobrý, len má vysoký tlak. Od novembra 2018 je živnostníkom, v súčasnosti zarobí v priemere mesačne 700,- € v čistom, už po odpočítaní výdavkov súvisiacich s podnikaním, teda výdavkov na zdravotné a sociálne poistenie, ale nemá pravidelný príjem. Vzdelanie má stredoškolské, učilište bez maturity, je výľahár. Nevedel sa vyjadriť, dokedy by mali deti v zariadení ústavnej starostlivosti zotrvať. Hľadá si prácu, pýta sa živnostníkov, číta inzeráty. Vo vzťahu k výživnému uviedol, že ešte žiadne neplatil. Je v jeho možnostiach a schopnostiach navrhované výživné platiť. Zatiaľ nemá výdavky titulom elektriny či kúrenia, všetko je strhávané z účtu manželky, keďže tieto výdavky platila pred umiestnením v liečebni ona. Otec jej dával peniaze, ktoré zarobil. Výdavky na elektrinu a plyn predstavujú 50,- €. Teraz navrhovateľ kúpil drevo za 400,- €. Zameškané výživné by vedel uhradiť v splátkach vo výške 100,- € mesačne.

4. Kolízny opatrovník, ktorý v konaní záujmy maloletých detí zastupuje, podal súdu na jeho výzvu podrobnú písomnú správu zo šetrenia pomerov v rodine maloletých detí, a to aj v súčinnosti so zariadením, v ktorom sa v súčasnosti na základe nariadeného neodkladného opatrenia nachádzajú. Ide o správu zo dňa 11.9.2020 na čl. 57 spisu, z ktorej okrem iného vyplýva, že hlavnou z príčin súčasného stavu je nevhodné výchovné pôsobenie zo strany rodičov, nedostatočné rodičovské zručnosti, ohrozovanie detí na ich zdravom psychickom a mravnom vývine. Matka vo zvýšenej miere požívala alkoholické nápoje, pod vplyvom alkoholu sa správala agresívne, útočne, a to k manželovi aj k deťom. Bola tiež odsúdená za úmyselné ublíženie na zdraví, keď nožom bodla manžela do chrbta. Pri opakovaných návštevách v domácnosti sa javila, že má vážne psychické problémy, prejavovala nevyspytateľné správanie, častú zmenu nálad, nevenovala pozornosť rozhovoru a podobne, nezvládala základnú starostlivosť o maloleté deti a bežný režim dňa, ako je napríklad nákup základných potravín, príprava jedla, hygiena, či starostlivosť o domácnosť, pomoc pri príprave deťom do školy a podobne. Otec dlhodobo nepriaznivú rodinnú situáciu neriešil, zľahčoval, nejavil záujem o spoluprácu s úradmi a v nadmiere požíval a naďalej požíva alkoholické nápoje. Zarobené peniaze miňal na alkohol a deťom nezabezpečoval základné životné potreby. Tie rodičia zabezpečovali iba za pomoci širšej rodiny. Nedokázali pre deti zabezpečiť vhodné rodinné prostredie. V súčasnosti je matka maloletých detí hospitalizovaná v N. Q. I., preto počas sociálneho šetrenia sa nachádzala v domácnosti stará matka maloletých detí, matka otca maloletých detí, ktorá sa vyjadrila, že otec detí je na fuške, avšak keď je doma, pije pivo aj tvrdý alkohol, pravidelne, je alkoholik, pracuje príležitostne. Podľa jej slov je matka maloletých detí zadlžená a má niekoľko nesplatených pôžičiek. Stará matka maloleté deti v zariadení navštívila. Uviedla, že sú spokojné, chodia na výlety, spoznali nových kamarátov. Počas neprítomnosti rodičov zabezpečovala o ne riadnu starostlivosť vždy ona, ale z dôvodu vysokého veku a nepriaznivého zdravotného stavu by to už nezvládla. Navyše, keď deti ju vôbec nerešpektovali, nepripravovali sa do školy a potulovali sa po dedine. Úrad inicioval telefonický rozhovor s otcom maloletých detí, ktorý uviedol, že pracuje aktuálne na živnosť v oblasti stavebníctva na území Nemecka s tým, že príjem uviesť nevedel. Vyjadril sa, že jeho manželka je hospitalizovaná v N. Q. I., bola izolovaná, jej psychický stav je vážny, ide o dlhodobú liečbu. Osobne ju v liečebni nenavštívil. S maloletými deťmi je v telefonickom kontakte. Vyjadril súhlas s nariadením ústavnej starostlivosti nad nimi, nakoľko sú v zariadení spokojné a on by sa o ne nemohol postarať, keď je v zahraničí. Navrhol, aby bol zaviazaný k povinnosti prispievať na ich výživu spolu v sume 200,- € mesačne. Kolízny opatrovník písomne kontaktoval aj N. Q. I. za účelom získania informácií o zdravotnom stave matky maloletých detí. Zo správy liečebne vyplýva, že matka trpí závažným duševným ochorením, jej sociálne zručnosti sú vymiznuté, vyžaduje celodenný dozor, nie je schopná postarať sa o seba ani o svoje maloleté deti. Dňa 3.9.2020 sa v P. N. A. O. W. X. konala aj prípadová konferencia za účasti participujúcich subjektov na prípade (úrad, zariadenie, V. N., otec) a určenia ďalšieho postupu sociálnej práce v záujme detí. Otec návrhy neakceptoval, nemá záujem riešiť problém s nadmerným požívaním alkoholu. Má prácu mimo bydliska, chodí na turnusy a nevie si zmenu zamestnania zabezpečiť. V rámci súčinnosti kolízny opatrovník zisťoval aktuálny stav maloletých detí i v zariadení, v ktorom sa nachádzajú. Podľa vyjadrení vychovávateľov si deti na podmienky zariadenia zvykali ťažko, avšak napokon sa dobre adaptovali, do kolektívu zapadli bez väčších problémov. Maloletá A. dokonca absolvovala počas letných školských prázdnin aj hosťovský pobyt u krstných rodičov jej brata K., manželov F. C. D.. Obaja prejavili záujem o jej zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti, avšak potrebujú ešte čas, aby tento krok riadne zvážili. V súčasnosti sa pracuje aj s názorom maloletých detí ohľadom náhradnej rodinnej starostlivosti formou starostlivosti pestúnskej. Stanovisko detí je však negatívne. Chceli by sa vrátiť domov, ale uvedomujú si, že momentálne to nie je možné. Maloletá

A. dokonca navštívila svoju matku aj v N. Q. I., matka ju však nepoznala, nebola schopná s ňou komunikovať. Na základe všetkých uvedených skutočností a z dôvodu, že na strane rodičov nedošlo k zmene pomerov, ako najvhodnejšie riešenie pre maloleté deti sa tohto času javí kolíznemu opatrovníkovi zotrvanie v starostlivosti P. N. A. O. W. X., kde im je poskytovaná všestranná starostlivosť a individuálny prístup zo strany celého odborného tímu zamestnancov zariadenia.

5. Na prejednanie uvedenej veci súd nariadil pojednávanie, ktoré vykonal v prítomnosti navrhovateľa, otca maloletých detí a prokurátorky Okresnej prokuratúry Čadca. Podmienky pre vykonanie pojednávania v neprítomnosti matky maloletých detí považoval za splnené. Na pojednávaní vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov, doplnil skutkový stav a vypočul otca maloletých detí (viď odsek 2 odôvodnenia uvedeného rozsudku). Na základe vykonaného dokazovania zistil nasledovný stav a vyvodil z neho nasledovné právne závery.

6. Vychádzajúc z rodných listov maloletých detí mal súd za preukázané, že tieto sú deťmi biologických rodičov O. I.J., R.. XX.X.XXXX O. U. I., W.. C., R.. XX.X.XXXX.

7. Z výsledkov lustrácie v sociálnej poisťovni na rodičov maloletých detí čl. 8 a 10 spisu vyplýva, že matka maloletých detí bola opakovane zamestnanou vo viacerých spoločnostiach, pričom v jednotlivých zamestnaniach vydržala pomerne krátky čas, v niektorých prípadoch šlo dokonca len o dobu niekoľkých dní či týždňov, maximálne mesiacov. Naposledy bola zamestnanou v spoločnosti X. R., I..W..V.. od 13.9.2018 do 22.11.2018 s vymeriavacím základom vo výške 415,28 €. Otec maloletých detí bol naposledy zamestnaným v spoločnosti K..U..K.. T., I..W..V.. od 9.10.2017 do 11.7.2018 s vymeriavacím základom naposledy k júlu 2018 vo výške 142,86 €.

8. Z úradného záznamu zo dňa 11.3.2020, vyhotoveného navrhovateľom, vyplýva, že v uvedený deň bolo vykonané terénne šetrenie u pani S. I., starej matky maloletých detí, v prítomnosti nevesty pani I.. Obe príbuzné sa vyjadrili, že situácia v rodine matky U. I. a otca O. I. je dlhodobo veľmi zlá a pre deti ohrozujúca. Stará matka spolu s nevestou denne nakupujú jedlo a veľké zásoby potravín pre uvedenú rodinu, inak by deti nemali čo jesť. Deti matku nerešpektujú, vulgárne sa k nej správajú, začínajú byť aj agresívne. Matka je psychicky chorá, nikde nepracuje, chodí po susedoch pýtať peniaze na alkohol a cigarety. Otec tiež pije alkohol, keď zarobí peniaze. Tri mesiace nikde nerobil. Deti sú často u starej matky. Dennú starostlivosť o ne by však nezvládla. Je veľmi chorá a má už svoj vek. Nevesta sa vyjadrila, že ani ona sa o deti nemôže postarať a nevie o nikom z rodiny, kto by si ich chcel vziať do svojej starostlivosti. Matka U. I. údajne žije v Prahe ako bezdomovkyňa. Dňa 9.3.2020 bolo vykonané opakované terénne šetrenie v domácnosti matky, ktorá bola doma sama. Počas rozhovoru javila známky psychického ochorenia. Bolo jej podané poradenstvo, aby pre svoj neuspokojivý psychický stav navštívila psychiatrické vyšetrenie, resp. nastúpila liečbu s tým, že jej bol stanovený termín jedného týždňa.

9. Z úradného záznamu zo dňa 24.4.2020 vyplýva, že bolo vykonané terénne šetrenie v domácnosti maloletých detí I., pričom bolo zistené, že rodičia sa v domácnosti nenachádzali, maloletým deťom dočasne starostlivosť zabezpečovala stará matka, ktorá im varí, nakupuje jedlo zo svojich prostriedkov, upratuje. Situáciu dlhodobo nezvládne, má zdravotné problémy a už nemá financie, preto požiadala navrhovateľa, aby situáciu neodkladne riešil. Dňa 28.4.2020 bolo vykonané opakované terénne šetrenie a dohodnuté stretnutie s otcom, ktorý sa však v domácnosti nenachádzal, odišiel do práce, preto bol kontaktovaný len telefonicky. V rámci telefonického rozhovoru uviedol, že nechce, aby boli deti umiestnené v zariadení a bude sa snažiť situáciu riešiť.

10. Navrhovateľ pripojil k svojmu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci 4PPOm/1/2020 aj úradné záznamy z telefonických hovorov ešte z roku 2015, konkrétne zo dňa 30.12.2015, z ktorých vyplýva, že úrad kontaktoval starú matku maloletých detí na základe oznámenia V. N. T., podľa ktorého mala matka maloletých detí napadnúť svojho muža, teda otca maloletých detí. Mala sa v tom čase nachádzať vo väzbe, pričom otec mal byť hospitalizovaný. Uvedené vyplýva aj zo záznamu zo dňa 30.12.2015 na čl. 34.

11. Zo správy N. Q. I. zo dňa 20.8.2020 na čl. 59 spisu vyplýva, že matka maloletých detí bola prijatá do liečebne pre závažné duševné ochorenie, jej schopnosť primeranej adaptácie na nové okolnosti je minimálna, správanie neúčelné, nemotivované, vyžaduje celodenný dozor a usmerňovanie v bežných

denných činnostiach a zabezpečenie bežných denných potrieb. Vzhľadom na jej zdravotný stav nie je schopná zaradenia do žiadnych aktivít či terapií. Nie je schopná postarať sa ani sama o seba, ani o svoje maloleté deti.

12. Zo správy P. N. A. O. W. X. zo dňa 17.9.2020 na čl. 63 spisu vyplýva, že maloleté deti boli umiestnené v uvedenom zariadení od 3.6.2020 na základe neodkladného opatrenia. V zariadení si zvykli. I z tohto dôvodu vyjadrilo centrum súhlas s ich umiestnením, resp. ich zotrvaním v ňom. Od umiestnenia detí v zariadení ich bol otec navštíviť jedenkrát v mesiaci jún a na konci mesiaca august. Keďže matka je hospitalizovaná v liečebni v I. a deti nenavštívila, ale ona môže byť navštívená len osobou staršou ako 15 rokov, v sprievode vychovávateľky a psychologičky ju bola navštíviť maloletá A., ktorá tiež uviedla, že s otcom sú v pravidelnom telefonickom kontakte približne každý druhý deň. Dňa 3.9.2020 sa v centre uskutočnila prípadová konferencia. Prvotným cieľom bola sanácia rodinného prostredia. K nemu sa však nepristúpilo, keďže otec nie je schopný splniť tohto času podmienky potrebné pre návrat maloletých. Musel by nastúpiť protialkoholickú liečbu, upraviť podmienky v dome, nájsť si prácu v okolí, čo odmietol. Vyjadril sa, že si praje, aby deti zostali v zariadení. Podľa vychovávateľov si maloletí na podmienky centra zvykali veľmi ťažko, najstaršia A. prebrala rolu matky nad mladšími súrodencami. Neskôr si však na režim zariadenia zvykli a pomerne dobre sa adaptovali. A. potrebuje dlhší čas, aby si vytvorila dôverný vzťah, najmä s dospelou osobou. Je impulzívna, voči súrodencom však nadmerne starostlivá. O. je v kontakte s cudzou osobou odvážny a komunikatívny, bez problémov sa na nový kolektív adaptuje. V kontakte s deťmi sa snaží byť priateľský a v správaní je usmerniteľný. K. si na podmienky centra zvykal veľmi ťažko. Už od začiatku bolo zjavné, že preňho je zmena prostredia náročnou, bol plačlivý a úzkostlivý. Po čase však bližšie spoznal fungovanie centra, zamestnancov, kolektív a nemal problém sa začleniť a vytvoriť si kamarátske vzťahy. Je však tichý, utiahnutý. Všetky deti si prešli za posledný polrok množstvom zmien. Chlapci sa vyjadrili, že nateraz chcú zostať v zariadení, kde majú podľa ich slov kamarátov, dobrý kolektív a častý kontakt s otcom. Vo vzťahu k maloletej A. kolízna opatrovníčka na doplňujúcu otázku súdu na pojednávaní uviedla, že nakoľko nesúhlasí s pestúnskou starostlivosťou a tohto času nie je ešte možné jej zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti krstných rodičov jej brata K., súhlasí so zotrvaním v uvedenom zariadení.

13. Podľa § 44 ods. 1 až 4 Zákona o rodine náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. (2) Náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím. (3) Náhradnou starostlivosťou je a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“), b) pestúnska starostlivosť a c) ústavná starostlivosť. (4) Súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa. Zákonné ustanovenia - § 54, 55 ods. 2, 62, 75, 77, 81 Zákona o rodine, § 2 ods. 1 CMP, § 217 ods. 1 CSP.

Podľa § 54 ods. 1 a ods. 2 písm. b) Zákona o rodine náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti. (2) Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka.

Podľa § 54 ods. 5 Zákona o rodine súd v rozhodnutí, ktorým nariaduje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

Podľa § 55 ods. 2, 3 Zákona o rodine ak súd nariadil ústavnú starostlivosť z dôvodov, ktoré sú na strane rodičov, v rozhodnutí zároveň určí rodičom dieťaťa primeranú lehotu na úpravu ich rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote zabezpečia, súd ústavnú starostlivosť zruší. Ak

rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote nezabezpečia, súd začne aj bez návrhu konanie o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo konanie o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti. (3) Súd zruší ústavnú starostlivosť najmä vtedy, ak maloleté dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti alebo ak zanikli dôvody, pre ktoré bola nariadená.

Podľa § 81 ods. 1, 2 Zákona o rodine ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.(2) Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. 13)

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 2 ods. 1 CMP na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 217 ods. 1 prvá veta CSP pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

14. V danom prípade predmetom konania navrhovateľ učinil nariadenie náhradnej starostlivosti nad maloletými deťmi, ktoré boli neodkladným opatrením umiestnené do zariadenia pre závažné nedostatky vo výchove a starostlivosti zo strany rodičov, ale i pre celkové, dlhodobo nevyhovujúce, pomery v rodine, ku ktorých zlepšeniu ani napriek nariadeniu neodkladného opatrenia nedošlo. Poukazoval na dôvody, ktoré viedli už k vydaniu neodkladného opatrenia, v zmysle ktorého boli deti vyňaté z rodinného prostredia, teda z osobnej starostlivosti rodičov a odovzdané do zariadenia, v ktorom sú umiestnené i ku dňu rozhodovania súdu a v ktorom sa má ústavná starostlivosť naďalej vykonávať. Pred tým, než súd pristúpil k skúmaniu predpokladov pre nariadenie ústavnej starostlivosti, ako poslednej možnej, krajnej formy náhradnej starostlivosti, zaoberal sa tým, či nie je možné deti zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo starostlivosti pestúnskej, ktoré majú pred ústavnou starostlivosťou prednosť. Vychádzajúc najmä z vyjadrenia kolízneho opatrovníka, ktorý záujmy detí v konaní zastupuje a ktorý dlhodobo a precízne šetril pomery v rodine, ani jedna z uvedených foriem starostlivosti za súčasnej situácie neprichádzala do úvahy, nakoľko nebolo žiadnych blízkych osôb, či príbuzných, ktorí by deťom mohli, hoci len dočasne, zabezpečiť riadnu starostlivosť. Rodičia maloletých detí toto vyjadrenie kolízneho opatrovníka nespochybnili, neznačili osobu, ktorá by sa o deti mohla, aspoň dočasne, postarať.

15. V danom konaní mal súd za nesporne preukázané, vychádzajúc i zo správy zariadenia, v ktorom sa deti ku dňu jeho rozhodovania nachádzali, i zo správy kolízneho opatrovníka šetriaceho pomery v rodine, že v rodine maloletých detí, ktorú predstavuje pre nich ich matka a otec, nie sú tohto času splnené podmienky pre zabezpečenie riadnej osobnej starostlivosti a výchovy. Matka je v súčasnosti nezamestnaná, bez pravidelného príjmu, tohto času sa nachádza v N. Q. C. I. s vážnymi psychickými problémami, pričom, vychádzajúc i zo správy liečebne, existuje predpoklad o potrebe dlhodober liečby. Matka dokonca nespoznala svoju vlastnú dcéru, nedokázala s ňou ani komunikovať. Podľa vyjadrenia liečebne dokonca nie je schopnou postarať sa ani len sama o seba. Otec maloletých detí je samostatne zárobkovo činnou osobou, živnostníkom v oblasti stavebníctva, pričom túto prácu vykonáva prevažne v zahraničí, preto nemôže deťom osobnú starostlivosť zabezpečiť. Má problém niekde sa zamestnať, či vykonávať prácu v blízkosti domova. Jeho príjem je nepravidelným, mesačne však dokáže v priemere zarobiť zhruba 700,- € v čistom, už po odpočítaní povinných výdavkov na odvody do zdravotnej či sociálnej poisťovne. Otec na pojednávaní nevedel bližšie svoje výdavky špecifikovať, ale vyjadril sa, že navrhovateľom požadované výživné je v jeho možnostiach a schopnostiach platiť. Vo vzťahu k nedoplatku na výživnom požiadal o možnosť jeho úhrady v splátkach po 100,- € mesačne. Súd mal navyše, vychádzajúc z listinných dôkazov, zistené aj požívanie alkoholu otcom maloletých detí. Pri rozhodovaní o požadovanom návrhu prihliadal aj na jeho nezodpovedný prístup a nezáujem súčasnú situáciu v rodine riešiť, keď odmieta nástup protialkoholickú liečbu, úpravu podmienok v dome a akúkoľvek snahu nájsť si prácu v okolí. Ani z jeho vyjadrení na pojednávaní súd nenadobudol pocit, že by ho aktuálna situácia ako rodiča troch maloletých detí skutočne trápila a že by mal naozaj skutočnú vôľu ju napraviť, resp. minimálne zlepšiť. Otec detí nepreukázal, že by bol aktívny v hľadaní si práce v blízkosti bydliska, uviedol, že číta inzeráty a pýta sa živnostníkov, to však podľa názoru súdu nepostačuje. Takýto prístup nebolo možné vyhodnotiť za zodpovedný. Aj bez ohľadu na zárobkové a majetkové pomery súd poukazuje na to, že mal za bez pochyb preukázané, že rodičia starostlivosť a výchovu detí zanedbávali, a to už dlhodobo, boli deťom nevhodným vzorom (agresívne správanie matky, ublíženie na zdraví otcovi maloletých detí, jej trestné stíhanie, alkoholizmus, agresivita a podobne). Súd pri rozhodovaní prihliadol aj na vyjadrenia maloletých detí, ktoré mal zistené prostredníctvom správ, či už správy zariadenia, v ktorom sú v súčasnosti umiestnené alebo kolízneho opatrovníka, ktorý ich záujmy v konaní zastupuje. Za nesporné mal aj to, že v rodine sa nenachádza žiadna vhodná osoba, ktorá by sa mohla o deti starať a zabezpečiť im náhradnú osobnú starostlivosť. Na strane druhej súd prihliadol na negatívny postoj maloletých detí vo vzťahu k pestúnskej starostlivosti. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti súd vyhodnotil, že ku dňu rozhodovania faktický stav v rodine maloletých detí naozaj neumožňuje návrat detí do rodinného prostredia a je dôvodné ich zotrvanie v zariadení. Ústavnú starostlivosť nad maloletými deťmi nariadil, majúc zato, že v zariadení, v ktorom sú umiestnené a v ktorom sa bude ústavná starostlivosť vykonávať, majú zabezpečené všetky základné a pre ich priaznivý všestranný vývin potrebné podmienky, v ktorých je možné predpokladať priaznivejší rozvoj detí vo všetkých oblastiach.

16. Skutočnosť, že deti sa nenachádzajú v osobnej starostlivosti u rodičov, ešte neznamená, že rodičia nemusia plniť svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť. Túto sú povinní plniť v danom prípade na účet zariadenia, a to už počnúc dňom umiestnenia detí, ku ktorému došlo v danom prípade 3.6.2020, preto za obdobie od tohto dňa až do dňa rozhodovania súdu vznikol deťom ako oprávneným z vyživovacej povinnosti i nárok na splatné výživné, ktoré na strane rodičov ako povinných z vyživovacej povinnosti možno označiť ako ich nedoplatok na výživnom. Súd u matky vychádzal pri určovaní tohto nedoplatku zo sumy výživného, ktorú jej uložil pri každom dieťati plniť v rozsahu 30 % zo sumy životného minima pre jedno neploleté nezaopatrované dieťa, a to v nadväznosti na jej súčasný stav, keď je zrejmé, že počas umiestnenia v liečebni nie je schopnou zamestnať sa a dosahovať akýkoľvek príjem. Dôvodom rozsahu vyživovacej povinnosti u matky bol teda jej súčasný stav (pre súd je rozhodujúci stav ku dňu jeho rozhodovania). Vychádzajúc zo zákona o rodine je matka bez ohľadu na svoje pomery povinnou plniť výživné v minimálnom, zákonom určenom rozsahu, v ktorom je povinný prispievať na výživu svojho dieťaťa každý rodič bez ohľadu na jeho možnosti a schopnosti. Minimálne výživné predstavuje ku dňu rozhodovania súdu 29,42 € (od 1.7.2020). Pri výpočte nedoplatku za mesiac jún 2020 súd však vychádzal z minimálneho výživného za obdobie do 1.7.2020, ktoré predstavovalo 28,79 € (28,79 : 30 dní v mesiaci jún = 0,96 € x 28 dní v mesiaci jún = 26,88 € = pomerná časť). Minimálne výživné po 1.7.2020 predstavovalo 29,42 € x 4 mesiace: júl, august, september a aj október, keďže súd rozhodoval po 15. dni v mesiaci a výživné je splatné vopred (4x 29,42 € = 117,68 €). Nedoplatok za júl až október 2020 na jedno dieťa predstavuje u matky sumu 144,56 € (26,88 + 117,68). Na tri deti spolu 433,68 € (144,56 x 3). Vzhľadom na pomery matky podľa názoru súdu nebolo dôvodné a

efektívne výšku splátky zameškaného výživného určiť rovnakú, či dokonca vyššiu, než je samotná výška vyživovacej povinnosti (ku dňu rozhodovania súdu 29,42 €), výšku splátky určil v rozsahu zhruba 1 - ice predstavujúcej 15,- €. Pokiaľ ide o vyživovaciu povinnosť otca, súd prihliadol na jeho súhlasné vyjadrenie k návrhu. Otec na pojednávaní uviedol, že navrhovateľom požadované výživné je v jeho možnostiach a schopnostiach plniť. Navrhovateľom navrhnuté výživné považoval súd za primerané, vychádzajúc i zo svojej rozhodovacej činnosti, zohľadniac i vek a potreby maloletých detí. Pri takto určenom výživnom nedoplatku na strane otca predstavuje spolu na všetky tri deti sumu 1 282,67 € (pomerná časť za mesiac jún 2020 plus výživné za mesiace júl až október 2020: u maloletej A.: 100 € : 30 dní v mesiaci jún 2020 = 3,33 € x 28 dní = 93,33 € + 4x 100 € = 493,33 € a u maloletých O. O. K.: 80 € : 30 dní v mesiaci jún 2020 x 28 dní v mesiaci jún 2020 = 74,67 € + 4x 80 € = 394,67 x 2 deti). Otcovi detí, vzhľadom k výške jeho nedoplatku, povolil mesačné splátky v rozsahu 100,- €, keďže sa sám vyjadril, že je v jeho možnostiach a schopnostiach takéto splátky hraď.

17. V nadväznosti na ustanovenie § 55 ods. 2 zákona o rodine súd obom rodičom uložil lehotu 12 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia na úpravu rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohli zabezpečiť riadnu starostlivosť svojim maloletým deťom osobne. Podľa názoru súdu je táto lehota primeranou vzhľadom k zisteným skutkovým okolnostiam týkajúcim sa pomerov rodiny. Ide o pomerne dlhý čas na realizáciu prejavu skutočného záujmu o maloleté deti, o lepšiu kvalitu nielen ich života, ale i života samotných rodičov.

18. O trovách tohto konania rozhodol súd podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Uvedený zákon v časti upravujúcej toto konanie inak neustanovuje.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne, na Okresný súd v Čadci.

Právo podať odvolanie nemá ten účastník konania, ktorý sa tohto práva po vyhlásení rozsudku výslovne vzdá.

Kolízny opatrovník, otec maloletých detí a prokurátor nie sú oprávnení podať odvolanie, pretože sa po vyhlásení rozsudku na pojednávaní tohto práva výslovne vzdali.

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisová značka, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.

Odvolanie podľa § 365 ods. 1 CSP možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- d) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- e) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- f) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- g) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 ods. 1 CMP odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 62 ods. 2 CMP odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa § 63 CMP v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Podľa § 125 ods. 3 CSP podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podania urobil.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, resp. k čomu sa zaviazal, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia alebo návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku. Súd môže nariadiť výkon rozhodnutia aj bez návrhu. Konanie o výkone neodkladného opatrenia nariadi súd vždy aj bez návrhu.